

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Філологічний факультет
Кафедра української літератури та компаративістики

Силабус курсу

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/philolog/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/uait>

Обсяг	Загальна кількість: кредитів – 3; годин – 90, змістових модулів – 2.
Семестр, Рік	1 (осінній), 2025-2026
Дні, Час, Місце	за розкладом занять кафедри української літератури та компаративістики, ауд. 83, 77
Викладач (-і)	Шевченко Тетяна Миколаївна: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та компаративістики
Контактний телефон	+380 67 9046695
E-mail:	shtn75@ukr.net kafukrlit@onu.edu.ua
Робоче місце	Філологічний факультет Французький б-р 24/26
Консультації	Очні консультації: 1 год., четвер 14.00-15.00 Онлайн-консультації: ZOOM – понеділок 11.00-12.00 (запрошення надсилається в групу Telegram, Viber)

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. У позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації (четвер 14.00-15.00). Інші види комунікації:

очна та онлайн Zoom-консультації за розкладом.

e-mail: shtn75@ukr.net

телефон: +380 67 9046695

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма належить до вибіркових дисциплін, її мета – розкрити закономірності формування, становлення й розвитку сучасної української літератури.

Предметом вивчення дисципліни «Сучасна українська література» є сучасний літературний процес в Україні.

Пререквізити курсу: дисципліна не передбачає попередньої спеціальної підготовки, достатнім є рівень базової середньої освіти. Дотичним до дисципліни є науковий гурток «Сучасна українська література», засідання якого відбуваються раз на місяць, учасниками якого можуть бути всі охочі.

Мета навчальної дисципліни «Сучасна українська література» – розкрити закономірності формування, становлення й розвитку сучасної української літератури.

Завдання дисципліни:

- дати студентам систематичні знання з української літератури сучасності;
- розкрити специфіку сучасного літературного процесу;
- простежити основні етапи її розвитку й становлення; висвітлити найбільш типові явища й факти літературного процесу кінця ХХ-поч. ХХІ ст.;
- проаналізувати найвагоміші літературні твори новітнього письменства;
- дати оцінку творчості найвідоміших українських письменників к. ХХ-поч. ХХІ ст.;
- продемонструвати гуманістичний пафос сучасної літератури; розкрити її зв'язок з історичним та духовним буттям народу.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська література» студенти повинні

знати:

- провідні тенденції української літератури кінця ХХ-початку ХХІ ст.;
- стильову карту літературної доби;
- жанрові особливості літератури;
- життя і творчість письменників – найкращих репрезентантів зазначеного періоду;

вміти:

- демонструвати ідейно-художнє значення творів української літератури, передбачених програмою для вивчення;
- здійснювати ідейно-естетичний аналіз художнього твору, спираючись на джерела літературознавчої науки;
- з'ясовуючи естетичну і морально-виховну функції твору, конкретно висвітлювати особливості творчої індивідуальності письменника, його самобутності та внеску в національну і світову літературу;
- виробити звичку постійно стежити за новинками літератури, періодикою, вести читацький щоденник.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16/14 год.) та практичних занять (6/4 год.), організації самостійної роботи студентів (60/80 год.). Години вказано відповідно для очної (денної) та заочної форм навчання.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але орієнтована і на самостійне вивчення предмета студентами під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція); практичні (творчі завдання); робота з науковим матеріалом, монографіями, статтями, підручниками (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів), бесіда, дискусія.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття «сучасна українська література». Ідейно-естетичні пошуки в українській поезії 80-90-х років ХХ-поч. ХХІ ст.

Тема 2. Тенденції розвитку української прози 80-90-х років ХХ-початку ХХІ ст.

Тема 3. Розвиток драматургії і театрального мистецтва у 80-90-х роках ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 4. Розвиток есеїстики в сучасній українській літературі.

Тема 5. Регіональна класифікація сучасної української літератури.

Тема 6. Київсько-житомирська школа сучасної літератури.

Тема 7. Галицько-станіславська школа.

Тема 8. Східноукраїнська школа.

Тема 9. Феномен письменників поза класифікаціями.

Тема 10. Сучасна літературна мапа Одеси.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодернізм. Київ : Критика, 2013. 344 с.
2. Дзюба І. Чорний роматик Сергій Жадан. Київ : Либідь, 2017. 112 с.
3. Ковалів Ю. І. Жанрово-стильові модифікації в українській літературі: монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2012. 191 с.
4. Констанкевич І., Сірук В. Сучасна українська література: стилі, покоління, творчі індивідуальності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк : Вид-во Волинського національного університету імені Лесі Українки, 2012. 327 с.
5. Прихода Я. Репертуар «Приватної колекції» у пропагуванні позитивного візерунка української літератури. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 11. С. 3–7.
6. Рарицький О. А. Художньо-документальна проза як метажанр: проблема рецепції та інтерпретації, особливості вияву й функціонування. *Слово і Час*. 2014. № 11. С. 37–49.
7. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр. Донецьк : ЛАНДОН–ХХІ, 2011. 432 с.
8. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період: навч. посіб. 2-ге вида. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 248 с.
9. Шевченко Т. М. Есеїстика українських письменників як феномен літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 584 с.

10. Шевченко Т. М. Топологія Одеси в есеїстиці Б. Херсонського. *Bibliotekarz Podlaski*. 2020. № 3. С. 255–268.
11. Шевченко Т. М. Топос як образ простору рефлексії в есеїстиці Василя Махна («Уздовж океану на ровері»). *Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія «Філологія». Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». 2021. Вип. 46. С. 157–163.
12. Шевченко Т. М. Портретний есей у творчості Степана Процюка (за матеріалами збірок «Відкинуті і воскреслі», «Гіркий світ, солодкий світ»). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72) № 4 Ч. 2. С. 96-100. (фахове, категорія Б)
13. Шевченко Т. М. Портретний есей «Іван Котляревський: між імперією та Україною» і портретний нарис «Таємний агент Микола Гоголь» Петра Кралюка: дискурс крізь призму діалогічності. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (73) № 5 2023. С. 156-161.
14. Шевченко Т., Томбулатова І. Збірка есеїстики у творчості Андрія Бондаря. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72) № 6 Ч. 2 С. 63-68.
15. Шевченко Т. Інтерв'ю-есеї як метажанр. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Том 34 (73) № 1 Ч. 2 С. 82-86.
16. Шевченко Т. «Мій Шевченко» Є. Кононенко у контексті сучасної есеїстики. Геній Шевченка: особистість, творчість, доля: матеріали Міжнародної наукової конференції, 20 березня 2024 року / за заг. ред. Н. Р. Грицак, літ. ред. О. І. Староста, С. В. Бартіш, М. С. Гудз, комп'ютерна верстка С. Г. Смолин. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2024. С. 93–97.
17. Шевченко Т. М. Портретний есей у творчості Петра Кралюка. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Том 34 (73). № 6. С. 150-155.
18. Шевченко Т. М. Соціокультурний образ русинів-руснаків у творчості Олександра Гавроша. *Русин*. 2021. № 66. С. 86-101.
19. Штогрин М. В. Урбаністичні топоси сучасної української літератури: традиції та трансформації (2000-2014 рр.) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Житомир, 2016. 177 с.
20. Юрчук О. У тіні імперії : Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ : ВЦ «Академія», 2013. 224 с.
21. Якубовська М., Шевченко Т. Специфіка функціонування заголовків-парадоксів в есеїстичному тексті (за матеріалами збірок С. Процюка). *Причорноморські філологічні студії*. 2023. № 3. С. 80-86.
22. Shevchenko T., Korobkova N., Sliusarenko M. Mega-Essays an Integrated Format in Modern Literature. *Postmodern Openings*. 2022. Volume 13. Issue 3. Pp.

358–371.

23. Shevchenko T., Filipenko O., Yakubovska M. «The essays» by Montaigne: postmodernist interpretation. *Wisdom*. 2021. № 4(20). S. 188–199.

24. Shevchenko T., Shapovalenko N., Sytko O., Susol I. Perception of José Ortega y Gasset's works in essays of Oksana Zabuzhko. *Wisdom*. Special Issue. 2022. № 2(3). *Philosophy of Language and Literature*. S. 262–272.

25. Шевченко Т. М. Сучасна українська література: Методичні вказівки до курсу для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації «Українська мова та література» / Т. М. Шевченко ; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2022. 32 с.

Посилання-ідентифікатор:

<https://dspace.onu.edu.ua/items/5c748e2d-ee22-4b5c-9fe8-0766cccb50f3>

ОЦІНЮВАННЯ

Залік

Поточний та періодичний контроль									Контрольна робота	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	100
10	10	10	5	5	10	10	10	10		

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»):

- виконання необхідного мінімуму навчальної роботи;
- додаткові бали за творчі завдання (написання есе, міні-рецензій, наукові роботи);
- неприпустимість пропусків та запізнь;
- повага до викладача та студентів;
- толерантне відношення один до одного;

Політика щодо дедлайнів та перескладання (лікарняні, мобільність і т.д.): лікарняні та перескладання допустимі.

Політика щодо академічної доброчесності: опрацьовуємо та засвоюємо матеріал самостійно.

Політика щодо відвідування та запізнь: неприпустимість запізнь.

Мобільні пристрої: активно використовуються за вимогою викладача.

Поведінка в аудиторії: повага, активність, оптимізм, прагнення до звершень.